Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

ÇEK DEFTERLERİNİN BASKI ŞEKLİNE VE BANKALARIN HAMİLE ÖDEMEKLE YÜKÜMLÜ OLDUĞU MİKTARIN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN TEBLİĞ[1]

(Sayı: 2010/2)

(*20 Ocak 2010 tarihli ve 27468 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.*)

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı;

a) Çek defterlerinin baskı şekline ilişkin esasları,

b) Çekin karşılığının tamamen veya kısmen bulunmaması halinde muhatap bankanın hamile ödemekle yükümlü olduğu miktarı

c) (Mülga: RG-19/11/2016-2016/6 Sayılı Tebliğ/2.md)

düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) **(Değişik fıkra: RG-3/3/2012-2012/2 Sayılı Tebliğ/1.md ve RG-19/11/2016-2016/6 Sayılı Tebliğ/3.md)** Bu Tebliğ, 14/12/2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanununun 2, 3, geçici 1 ve geçici 3 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Çek defterlerinin baskı şekli

MADDE 3- (1) Çek defterleri bankalarca tacir olan ve tacir olmayan kişilere verilecek çekler ile hamiline düzenlenecek çekler açıkça ayırt edilebilecek şekilde aşağıda belirtilen esaslara göre bastırılır.

a) Çek defterleri, yapraklarının boyutları koçan hariç eni 76 mm., boyu 166 mm. olmak üzere ve çek tutar alanı sağ üst köşeye gelecek şekilde bastırılır.

b) Çek yapraklarının basımında CBS-1 standardında manyetik kodlamaya imkan veren kağıtlar kullanılmalı ve kullanılacak kağıtlar organik asitler, anorganik asitler, alkaliler, klor bileşikleri ve organik çözücüler ile tahrifata karşı duyarlı olmalıdır.

c) (Değişik bent: RG-3/3/2012-2012/2 Sayılı Tebliğ/2.md ve RG-19/11/2016-2016/6 Sayılı Tebliğ/4.md) Çek defterlerinin her yaprağına, çek hesap numarası, çek hesabının bulunduğu banka şubesinin adı, çek hesabı sahibi gerçek kişinin adı ve soyadı, çek hesabı sahibi tüzel kişinin adı, çek hesabı sahibi gerçek kişinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası veya tüzel kişinin vergi kimlik numarası, çekin basıldığı tarih, tüzel kişilerde varsa Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) numarası, tüzel kişi adına çek düzenleyen kişinin adı ve soyadı ile çek hesabı sahibi ile düzenleyenin farklı kişiler olması halinde ayrıca düzenleyenin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının yazılmasına ve imzaya imkan verecek ibareler konulur.

ç) (Ek bent: RG-3/3/2012-2012/2 Sayılı Tebliğ/2.md) Çek yaprağında çekin basıldığı tarih, ay ibaresi yazıyla olacak biçimde gün, ay, yıl şeklinde yer alır.

---

[1] Değişik başlık: RG-19/11/2016-2016/6 Sayılı Tebliğ/1.md

d) Tacir olan ve tacir olmayan kişilere verilecek çekler ile hamiline düzenlenecek çekleri açıkça ayırt edebilmek amacıyla aşağıda yer alan esaslar uygulanır.

1) Tacir çeklerinde zemini lacivert (renk kodu: PANTONE 314 U) olan çerçeve içerisinde beyaz renkte (negatif görüntü) ve büyük harflerle "TACİR" ibaresi yer alır.
2) Hamiline düzenlenen tacir çeklerinde zemini kırmızı (renk kodu: PANTONE Warm Red U) olan çerçeve içerisinde beyaz renkte (negatif görüntü) ve büyük harflerle, Hamiline ifadesi ikinci satırda olmak üzere, "TACİR HAMİLİNE" ibaresi yer alır. Ayrıca bu tür çekler, lehtar ismi için ayrılan kısımda "HAMİLİNE" ibaresi yer alacak şekilde bastırılır.
3) Tacir olmayan kişi çeklerinde zemini yeşil (renk kodu: PANTONE 384 U) olan çerçeve içerisinde beyaz renkte (negatif görüntü) ve büyük harflerle "TACİR OLMAYAN" ibaresi yer alır.
4) Hamiline düzenlenen tacir olmayan kişi çeklerinde zemini kahverengi (renk kodu: PANTONE 168 U) olan çerçeve içerisinde beyaz renkte (negatif görüntü) ve büyük harflerle, Hamiline ifadesi ikinci satırda olmak üzere, "TACİR OLMAYAN HAMİLİNE" ibaresi yer alır. Ayrıca bu tür çekler, lehtar ismi için ayrılan kısımda "HAMİLİNE" ibaresi yer alacak şekilde bastırılır.

Bu bentte belirtilen çerçeve, çek yaprağının üst kısmında yer alır. Eni 6 mm., boyu 22 mm. olması gereken çerçevenin içerisinde yer alan ibarelerin yazı karakteri Helvetica Bold, ölçüsü 7 punto olacak şekilde bastırılır.

e) (Değişik bent: RG-19/11/2016-2016/6 Sayılı Tebliğ/5.md) Çek yaprakları MICR-Manyetik Mürekkepli Karakter Okuma (Magnetic Ink Character Recognition) yöntemi ile ve E-13B kodlama standardı kullanılarak manyetik mürekkep ile kodlanır. Çek yapraklarının alt kısmında kodlama alanı için 16 mm.'lik boşluk bırakılır. Kodlama alanının sağ ve sol köşelerinden yatay olarak 7,937 mm., alt ve üst kısmından da dikey olarak 6,35 mm.'lik boşluklar bırakılmak suretiyle bulunan kodlama satırı üzerine soldan itibaren seri numarası, banka ve şube isimlerini tanımlayan banka ve şube kodu, hesap numarası ve çek tutarına ilişkin bilgiler aşağıda gösterilen karakter ve sembol sayıları dikkate alınarak kodlanır.

Kodlanacak Bilgi	Karakter Sayısı	Sembol Sayısı
Seri numarası	7	2
Banka kodu	3	1
Şube Kodu	4	1
Hesap Numarası	16	1
Tutar	11	1

Semboller, çekin sağ kenarından başlayarak tutar, hesap numarası, şube ve banka kodunun başlangıcında, seri numarası kodunun başlangıç ve bitiminde kullanılır. Kodlama alanındaki her karakterin uzunluğu 3,175 mm.dir.

Bankalar bu Tebliğ esaslarına ve kodlamayı gösteren Ek-1'de yer alan örneğe göre bastırdıkları çek defterlerini, tutar kodu dışındaki kodlarını tamamladıktan sonra hesap sahiplerine verirler.

f) (d) bendi hükümleri saklı kalmak kaydıyla bankalarca çek yaprakları istenilen renk ve desende bastırılabilir. Üzerine amblem, resim konulabilir.

g) Çek yaprakları üzerine lehtar imzasının alınmasına imkan verecek şekilde bir ibare konulabileceği gibi, "yukarıda imzası bulunan" ibaresi de eklenebilir.

h) Çek defterlerinin ihtiva edeceği çek yapraklarının adedi, Kanunun 2 nci maddesi çerçevesinde yapacakları değerlendirme sonucu üstlenecekleri riskler de dikkate alınarak bankalarca tespit edilir.

i) Çeklerin basımında, Çek Kanunu ile bu Tebliğde belirtilen hususlarla birlikte, çekin keşide yeri ve keşide tarihi dahil, Türk Ticaret Kanununda yer alan çekin şekline ilişkin diğer unsurlar da göz önünde bulundurulur.

Bankanın sorumlu olduğu miktar[2]

MADDE 4- (1) Muhatap banka, ibraz eden düzenleyici dışındaki hamile, süresinde ibraz edilen her çek yaprağı için;

a) Karşılığının hiç bulunmaması halinde,

1) Çek bedeli onaltıbinüçyüzelli Türk Lirası veya üzerinde ise onaltıbinüçyüzelli Türk Lirası,

2) Çek bedeli onaltıbinüçyüzelli Türk Lirasının altında ise çek bedelini,

b) Karşılığının kısmen bulunması halinde,

1) Çek bedeli onaltıbinüçyüzelli Türk Lirası veya altında ise çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmi karşılığı onaltıbinüçyüzelli Türk Lirasına tamamlayacak bir miktarı,

2) Çek bedeli onaltıbinüçyüzelli Türk Lirasının üzerinde ise çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmi karşılığa ilave olarak onaltıbinüçyüzelli Türk Lirasını

ödemekle yükümlüdür.

Çek düzenleme ve çek hesabı açmaya ilişkin yasaklama ve ortadan kaldırma kararlarının bildirimi

MADDE 5- (Mülga: RG-19/11/2016- 2016/6 Sayılı Tebliğ/6.md)

Döviz çekleri

MADDE 6- (1) Bu Tebliğ hükümleri döviz çekleri için de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Mahkemelerce verilmiş çek düzenleme ve çek hesabı açmaya ilişkin yasaklama ve ortadan kaldırma kararlarından kesinleşme tarihi 31/05/2010 tarihine kadar olanlara ilişkin bilgiler mülga 3167 sayılı Kanun uyarınca çıkarılan 2003/1 sayılı Tebliğ esasları çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bildirilmeye devam olunur.

---

[2] Değişik madde: RG-25/1/2011- 2011/1 Sayılı, RG-31/1/2012- 2012/1 Sayılı, RG-23/1/2013- 2013/1 Sayılı, RG-21/1/2014- 2014/1 Sayılı, RG-21/1/2015- 2015/1 Sayılı, RG-23/1/2016- 2016/1 Sayılı, RG-20/1/2017- 2017/1 Sayılı, RG-19/1/2018- 2018/1 Sayılı, RG-12/1/2019- 2019/1 Sayılı, RG-17/1/2020- 2020/1 Sayılı, RG-25/1/2021- 2021/1 Sayılı, RG-22/1/2022- 2022/3 Sayılı, RG-28/1/2023- 2023/3 Sayılı, RG-27/1/2024- 2024/1 Sayılı, RG-24/1/2025-2025/3 Sayılı ve RG-29/1/2026-2026/4 Sayılı Tebliğ/1.md.

GEÇİCİ MADDE 2[3]- (1) Bu Tebliğden önce yayımlanan Tebliğlere göre bastırılan çeklerden ötürü muhatap banka, süresinde ibraz edilen çekin karşılığının bulunmaması halinde her çek yaprağı için ondörtbinikiyüz Türk Lirasına kadar ve kısmen karşılığının bulunması halinde ise bu miktarı her çek yaprağı için ondörtbinikiyüz Türk Lirasına tamamlayacak biçimde ödeme yapmakla yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 7- (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

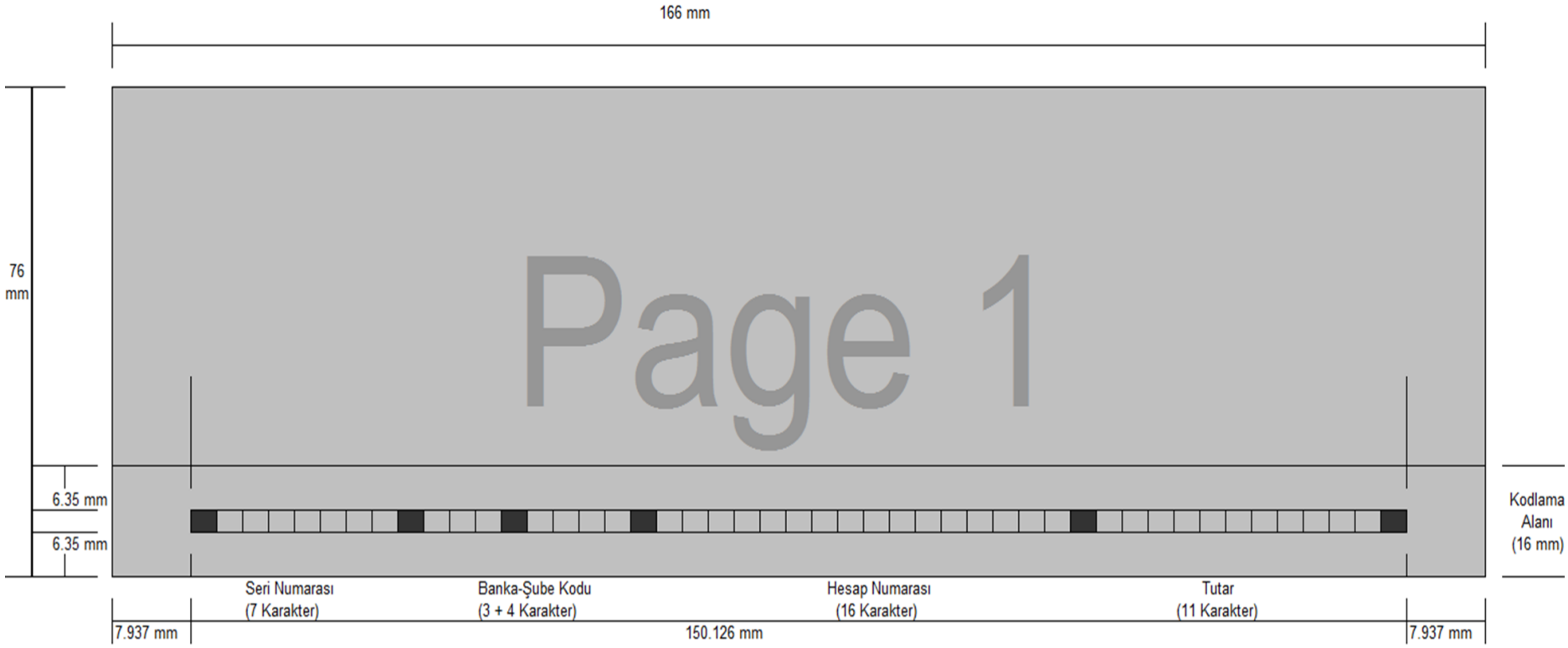
MADDE 8- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

Tebliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	**Sayısı**
	20/1/2010	27468
Tebliğde Değişiklik Yapan Tebliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin		
	Tarihi	**Sayısı**
1	25/1/2011	27826
2	31/1/2012	28190
3	3/3/2012	28222
4	23/1/2013	28537
5	21/1/2014	28889
6	21/1/2015	29243
7	23/1/2016	29602
8	19/11/2016	29893
9	20/1/2017	29954
10	19/1/2018	30306
11	12/1/2019	30653
12	17/1/2020	31011
13	25/1/2021	31375
14	22/1/2022	31727
15	28/1/2023	32087
16	27/1/2024	32442
17	24/1/2025	32792
18	29/1/2026	33152

[3] Değişik madde: RG-25/1/2011- 2011/1 Sayılı, RG-31/1/2012- 2012/1 Sayılı, RG-23/1/2013- 2013/1 Sayılı, RG-21/1/2014- 2014/1 Sayılı, RG-21/1/2015- 2015/1 Sayılı, RG-23/1/2016- 2016/1 Sayılı, RG-20/1/2017- 2017/1 Sayılı, RG-19/1/2018- 2018/1 Sayılı, RG-12/1/2019- 2019/1 Sayılı, RG-17/1/2020- 2020/1 Sayılı, RG-25/1/2021- 2021/1 Sayılı, RG-22/1/2022- 2022/3 Sayılı, RG-28/1/2023- 2023/3 Sayılı, RG-27/1/2024- 2024/1 Sayılı, RG-24/1/2025-2025/3 Sayılı ve RG-29/1/2026-2026/4 Sayılı Tebliğ/2.md

Ek: 1

ÇEK YAPRAĞI ÖRNEĞİ

Page 1